

MIRA MENAC-MIHALIĆ
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
mmenac@ffzg.hr

O HRVATSKIM DIJALEKTNIM FRAZEMIMA S TOPONIMOM KAO SASTAVNICOM

U stotinjak hrvatskih govora istražuju se i promatraju frazemi s toponimom kao sastavnicom. Pronalaze se najšire potvrđeni frazemi, oni manje potvrđeni i frazemi lokalizmi. Promatraju se inovacije u pojedinim sustavima koji zahvaćaju toponim.

0. Sa studentima *Kroatistike* istraživala sam frazeme u više od stotinu hrvatskih govora. Najviše je ispitanika bilo s kajkavskoga, nešto manje sa štokavskoga, a najmanje s čakavskoga područja, što odgovara strukturi studentske populacije *Filozofskoga fakulteta u Zagrebu*. Studenti druge godine na samom početku bavljenja dijalektologijom ispunjavali su ankete, popunjavali ih sami, kao izvorni govornici, ili kao ispitivači bliskih osoba u svom kraju. Neki su i poslije nastavili prikupljati frazeme u svom govoru, a njihova su istraživanja rezultirala seminarским i diplomskim radovima. Iz tog velikog materijala hrvatskih dijalektih frazema izdvojila sam za ovu priliku frazeme s toponimom kao sastavnicom. Primjeri su iz svih proučavanih govora, dakle čakavskih, kajkavskih i štokavskih.

I. Toponime¹ dijelimo na:

• IMENA DRŽAVA

ALBANIJA²

zaostao kao Albanija = zaostao: *Zestolji su ko Albanijo* (Rinkovec).

¹ Apelativi tipa *pripizdina donja* svojim oblikom podsjećaju na toponim pa ih možemo nazvati lažnim toponimima: **biti iz pripizdine donje** = biti iz dalekog, zabitnog mjesta, biti izdaleka: *Ona je iz pripizdine donje* (Tisno).

² Frazemi se donose abecednim redom pod toponimom (tiskanim verzalnim masnim slovima). Uopćeni frazem donosi se na standardnom jeziku (masnim slovima) kad je to moguće. Ako je neki frazem potvrđen samo u jednom tipu govora i ne može funkcionirati na standardu,

AMERIKA

otkriti / otkrivati Ameriku = otkriti / otkrivati ono što je već poznato: *Gòvòriš kà da si òtkrija Àmèriku, a mĩ svè tò dòbro znàmo* (Split). *Otkrio si Ameriku* (Potomje).

I ve si otkrila Ameriku! (Palovec). *Vèć sàtko znâ, a òn jè tèk sàd òtkril Amèriku* (Podravske Sesvete). *Kaj se zd'ej ri'ekya ko da se 'otkriya Am'eriko* (Tršće). *Otkril si Ameriku, pa televizor je pokvarjen već dva dane* (Vrbovec).

to je Amerika = bogatstvo, blagostanje je što: *To ti je Amerika* (Potomje).

to je bila Amerika = kad se nešto uspoređuje s nečim gorim: *Ono ti je bila Amerika, ovo je puno gore* (Potomje).

spremati se kao da ide u Ameriku = nepotrebno se dugo spremati: *Spriemo sa ko do ida v Ameriku* (Rinkovec).

BIJAFRA

kao iz Bijafre = jako mršav: *Ona ka da je iz Bijafre* (Tisno). *Izgljeda ka da je iz Bijafre* (Zlarin). *Pariš ka da sⁱ iz Bijafre* (Šibenik).

BELGIJA

putovati kao Puvalo³ iz Belgije = dugo putovati: *Putova ko Puvalo iz Belgije* (Lovreć).

BOSNA

{i (pa)} mirna Bosna = gotovo, riješeno, u redu, stvar je svršena: *Mirna Bosna* (Grebaštica). *Mirna Bosna* (Sinac). *Mirna Bosna* (Tisno).

Učini tò, i mĩrna Bòsna (Split).

I mirna Bosna (Dobrinče). *Mirna Bosna* (Donje Pazarište). *I mirna Bosna* (Gala, Lovreć). *Mirna Bosna* (Lovreć, Otok). *I mirna Bosna* (Otok, Runović). *Napravi⁴ to pa mirna Bosna!* (Šibenik).

Mirna Bosna (Ivanec). *Napravi kak smo rèkli i mèrna Bòsna* (Apatija). *Dok to prejde, onda bo mirna Bosna* (D. Breg). *Napravi tuo i onda si mirna Bosna* (Ivanec). *Tò napravi i mirna Bosna* (G. Mihaljevec). *I mirna Bosna* (Prelog). *Dòbil si pàrnicu i mĩrna Bòsna* (Podravske Sesvete). *N'arède tu i m'irna B'osna*

---

donosi se u dijalektnom obliku. Dodatne informacije otoponimima navode se u bilješkama ako su ih ispitivači uspjeli doznati. Često govornici određenoga govora ne znaju zašto je potvrđeni toponim sastavnica frazema, znaju samo značenje cijeloga frazema. Običnim se slovima iza znaka jednakosti donosi značenje, a iza dvotočja kosim se slovima donose primjeri s terena s oznakom mjesta u zagradi. Primjeri se navode kako su zapisani na terenu. Nije bilo moguće provjeriti odgovara li svaki zapis fonološkim karakteristikama svakoga pojedinoga govora jer mnogi studenti zapisivači nisu ujedno bili izvorni govornici. Budući da je u prvom planu ovoga rada leksikologija, a ne fonologija, najviše je pozornosti na leksičkim jedinicama.

³ Puvalo – nadimak čovjeka koji je jako dugo putovao jer nije imao novaca pa je dobar dio puta pješačio.

(Tršće). *Źq sēm to nãpravil, i mērna Bõsna* (Vrbovec).

siguran kao Bosna = nesiguran: *Siguran ko Bosna* (Lovreć).

srediti koga kao Švabo Bosnu = 1. upropastiti koga ; 2. istući koga: *Sredijo ga ko Švabo Bosnu* (Lovreć).

uredan kao Bosna = neuredan: *Uredan ko Bosna* (Lovreć).

napadati kao Alija u Bosni = jako napadati: *Napada ko Alija u Bosni* (Vukovar).

Bosnu iskati = /blaga psovka/: *Bosno ti išće* (Donja Dubrava, Međimurje).

FINSKA

fin kao iz Finske = jako fin: *Fin ko is Finske* (Dobrinče).

Fin si kak da si iz Finske (Varaždin mladi).

Ca se praviš fin, ka da si iz Finske (Trogir).

GRČKA

dužan kao Grčka = dužan svima, pun dugova, prezadužen: *Dûžan je kã Grčka, nè mòre se izvũć iz dũga* (Split).

Dužan ko Grčka (Lovreć). *Dužan ka Grčka* (Opuzen).

Dužan je ko Grčka (Križ). *Dûžen je kô Grčka* (Podravske Sesvete). *Dožen si kak Grčka* (D. Kraljevec). *dužan ko Grčka* (Zabok).

star kao Grčka = jako staro, prastaro: *Staro je kak Grčka* (Palovec).

INDIJA

gladan kao Indija = jako gladan: *Gladan ko Indija* (Opuzen).

KOSOVO

kasno Marko (Janko) na Kosovo stiže (dođe) = prekasno je za što; zakasniti {na što}: *Kasno Marko na Kosovo stiže* (Tisno).

Kasno Marko na Kosovo stiže (Dobrinče, Lovreć). *Kasno Marko na Kosovo dođe* (Dokanj kod Tuzle). *Kasno Źanko na Kosovo stiže* (Donje Pazarište).

Kasno Marko na Kosovo stiže (Zagreb).

MAĐARSKA

briga je (nije) koga {da Mađarska mora nema} = ne mari tko za što: *Briga koga šta Mađarska mora nema* (Tisno).

Nijè ga brìga da Mãđarska mòra nẽma (Split).

Kaj me briga kaj Mađarska nema more (D. Kraljevec). *Kãj ga brìga kãj Mažãrska mòra nẽma* (Podravske Sesvete). *Boli te briga kaj Mađarska nema more* (Varaždin mladi). *Baš me briga kej Mažãrska nema more, a drži mornaricu* (Vrbovec).

NDH

od NDH je *što* = jako je staro *što*: *Tò je od NDH!* (Mačkovec).

RUSIJA

došla teta iz Rusije *komu* = dobio je mjesecnicu *tko*: *Došla mi je teta iz Rusije* (Čišla).

ŠVICARSKA

kao sat iz Švicarske = jako točan: *Ona je ka leroj iz Švicarske* (Tisno).

TEKSAS

pravi Teksas = bezakonje, nered: *Tò je pràvi Teksas* (Virje).

TUNGUZIJA

biti iz Tunguzije = biti iz dalekog, zabitnog mjesta, biti izdaleka: *Iz Tunguzije, biti iz Tunguzije* (Tisno). *Un ti je iz Tunguzije* (Zlarin).

Kà da si iz Tùngúzije dōša, nè znāš se ni obūć ni govòrit kà čòvìk. (Split). *Ona t' je is Tunguzje* (Gala, Sinj).

živjeti u Tunguziji = živjeti daleko, u zabiti, u zaostalom kraju: *Žive ù nìku Tùngúziju dī Bóg svōga nēma* (Split).

- OJKONIMI (imena naseljenih mjesta)

BETLEHEM

{svijetliti se} kao u Betlehemu = biti jako osvijetljeno: *Svētli se kàj v Bētlēhemu* (Apatija). *Ńoj, al 'imajo l'epu ti l'edi, se so gl'ih ko v B'etleheme* (Tršće). *Ko v B'etleheme je* (Tršće). *Ńe ku v B'etleheme* (Prezid).

Svetli se kaj v Betlehemu (Križ). *Kat smo vļęzļi nōtęr, svētilę se kak v Betlehemu* (Vrbovec). *Kaj se tak sveti kaj v Betlehemo* (Brezje). *Sveti se kaj v Betlehemu* (Orehovica). *Sveti se kaj v Betlehemu* (Podturen).

BEČ

sve u redu kao u Beču = sve je u potpunom redu: *U vās ùvik svē u rédu kà u Bēču* (Split).

Sve u redu ko u Beču (Lovreć).

BINKEL⁴

kao da je iz Binkla *tko* = crven je *tka*, rumen u licu: *Se se ko z B'inkla, t'ak se ard'tča* (Tršće).

---

⁴ Binkel – mjesto na slovenskoj strani, uz granicu. Frazem prvotno imao oblik *ko Finkava* z *Binkla* – po ženi koja je bila izrazito rumena u licu; uz navedeni frazem, moguć i oblik bez antroponima (kao u popisu).

BULJUK⁵

Ljilja iz Buljuka = neukusno obučena osoba: *Ljilja iz Buljuka* (Vrpolje kod Đakova).

CARIGRAD

neće tko iz grada kao ni kuga iz Carigrada = ne želi se djevojka iz grada Raba udati za nekoga sa sela: *Neće z grada ko ni kuga s Carigrada* (Rab).

DOBOJ

biti {glup} {kao}{pravi} Mujo {iz Doboja} = biti glup: *Ti si pravi Mujo iz Doboja* (Reka). *Ti si pravi Mujo* (Reka). *Mujo iz Doboja* (Lipovljani). *Nisan ti ja Mujo od Doboja* (Lovreć). *Glup si ko Mujo!* (Valpovo). *Mujo iz Doboja* (Valpovo).

Ča s ti Mujo iz Doboja? (Zlarin)

DOMANOVIĆI⁶

biti za Domanoviće = biti lud: *Ti si za Domanoviće* (Sarajevo).

KARLOVAC

usput je komu kao magarcu u Karlovac = nije usput komu: *To mi je usput kaj magarcu u Karlovac* (Sinac).

LEPOGLAVA

spreman (zreo) za Lepoglavu = nepošten: *Spreman / zreo za Lepoglavu* (Đakovo).

LONDON

biti kao dama iz Londona = biti uštogljen: *Ona t' je ka dama iz Londona* (Gala). *Ona t' je ka dama iz Londona* (Sinj).

LOŠINJ

bura će ponijeti koga u Lošinj kao tuku Volinićevu⁷ = kaže se o mršavoj osobi kad jako puše bura: *Bura će te ponest va Lošinj kako tuku Volinićevu* (Rab).

LOVREČANE⁸

otići u Lovrečane = umrijeti: *Preide v Lovrečanę* (Veleškovec).

---

⁵ Buljuk – mjesto u Ličko-senjskoj županiji; mjesto u BiH.

⁶ Domanovići – naseljeno mjesto u sastavu općine Čapljina, Federacija Bosne i Hercegovine, BiH. U mjestu je postojala ustanova za duševne bolesti, danas je tamo starački dom.

⁷ Volinići – zaselak na otoku Rabu.

⁸ Lovrečan – naseljeno mjesto u Varaždinskoj županiji. Administrativno je u sastavu grada Ivanca,

MIHOLANE⁹

spremiti koga na Miholane = umrijeti: *Sam kaj se još toga dočekam i onda me morete posprajti na Miholane* (Mačkovec).

ići na Miholane = umrijeti: *Sam kaj se još toga dočekam i onda morem iti na Miholane* (Mačkovec).

OMIŠ

ko koga šiša kad nije iz Omiša = ne mari *tko* za *koga*, nije *koga* briga za *koga*:
Kò te šiša kad nisi iz Omiša (Split).

Ko te šiša kad nisi iz Omiša (Čišla).

PARIZ

biti kao dama iz Pariza = biti uštogljen: *Ona t' je ka dama is Pariza* (Gala). *Ona t' je ka dama is Pariza* (Sinj). *Biti ka dama iz Pariza* (Tisno).

kao da je iz Pariza tko = važan je *tko*, umišljen: *P'este jo, v'āžna jē ko da jē s Par'iza* (Tršće).

PITOMAČA

kao da je iz Pitomače tko = ukrašen je zlatom *tko*, s puno zlata na sebi: *Scifran si kāk da si s Pitōmačē* (Kloštar Podravski). *Zgledēti kāk da si s Pitomačē* (Virje).

POPOVAČA

pobjegao je iz Popovače tko = lud je *tko*: *Pobēči s Popovače* (Virje).

{zreo (spreman)} za Popovaču = lud: *Zreo za Popovaču* (Jasenovac). *Spreman za Popovaču* (Našice). *Ti si za Popovaču* (Sisak).

PRISIKA¹⁰

proći (propasti) kao Brekalo¹¹ (Šiško) na Prisiki = loše proći: *Propa je ko Brekalo na Prisiki* (Lovreć). *Proša san ko Brekalo na Prisici* (Lovreć). *Proša je ko Šiško na Prisiki* (Dobrinče).

RABAC

ravno kao cesta za Rabac = neravno, krivo: *Drīto kako /koko césta za Rábac* (Brovinj u Istri).

Mate u Rabac, Mate iz Rapca = raditi bez rezultata, ništa ne postići, ne promijeniti: *Móte o Rábac, Móte z Rápca* (Brovinj u Istri).

RIM

baba bi išla u Rim da ima ići s čim = nema novaca *tko*: *Ja, be šua b'āba v R'im da ima p'eit š č'in* (Tršće).

putovati (ići) u Rim = ići roditi u rodilište: *Idem uskoro u Rim* (Zagreb).

---

⁹ Miholane – Mihovljan, selo kraj Čakovca koje je najbliže čakovečkom groblju.

¹⁰ Prisika – mjesto kod Aržana.

¹¹ Brekalo – nadimak.

RUDA¹²

lúde iz Rúdē = zaostao, lud čovjek: *Lude iz Rude* (Gala, Otok).

SKITAČA¹³

poći na Skitaču = umrijeti: *Póc na Skitáco* (Brovinj u Istri).

SODOMA

Sodoma i Gomora = veliki razvrat: *Sodoma i Gomora* (Trogir). *Gori ste neg Sodoma i Gomora* (Sinac).

Vidi onē Sòdòme i Gòmòre! (Split). *Tàmo je sàma Sòdòma i Gòmòra* (Split).

Vidi one Sodome i Gomore! (Dobrinče). *Tamo je sama Sodoma i Gomora* (Šibenik).

ŠIBENIK¹⁴

biti {zreo} za Šibenik = biti lud: *Ti s' za Šibenik* (Otok, Sinj). *Ti si zà Šibenik!* (Split).

Ūvik si b'ija šàšav, ma sà(d) si bàš zril za Šibenik (Split).

lúde iz Šibenika = lud čovjek: *Lude iz Šibenika* (Otok, Sinj).

ko da je iz Šibenika = lud je tko: *Ko da je iz Šibenika* (Potomje).

on je za Šibenika = lud je tko: *On je za Šibenika* (Potomje).

ŠIBERLEČKA¹⁵

kao da je iz Šiberlečke došao tko = umoran je tko: *P'aglej sę, ko da se zes Šiberlečkę p'arsu, t'ak se zm'učen* (Tršće).

TOTOVEC¹⁶

tvrd kao da je iz Totovca = izrazito tvrd: *Trdi si kaj da si z Totovca* (D. Kraljevec).

TRST

ići u Trst po klobuk = žuljaju novci koga: *Gre u Trešt po klobuk* (Hvar).

VIRJE

varati kao Magda iz Virja = varati, lagati: *Fkenjuva kak z Virija Magda* (Serdahelj).

ZAGREB

Martin (Mate) u Zagreb, Martin (Mate) iz Zagreba = raditi bez rezultata, ništa ne postići, ne promijeniti: *Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba* (Zlarin).

---

¹² Ruda – selo u okolici Sinja, blizu Otoka.

¹³ Skitača je malo mjesto u Istri, na jugu Labinskog poluotoka.

¹⁴ U Šibeniku je bila ludnica.

¹⁵ Šiberlečka – zabačeno mjesto, udaljeno od Tršća.

¹⁶ Totovec – selo kraj Čakovca.

Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba (Split).

Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba (Dobrinče, Lovreć, Šibenik). *Mate u Zagreb, Mate iz Zagreba* (Gala, Hrvace, Sinj).

Šešl sem kàj Màrtin v Zàgrèb, Màrtin z Zàgrèba (Apatija). *Martin v Zagreb, Martin z Zagreba* (Ivanec). *Martin v Zagreb, Martin z Zagreba* (Kotoriba). *Màrtin v Zàgrèb, Màrtin Zàgrèba* (Kloštar Podravski). *Martin Zagreb, Martin Zagreba* (Mačkovec). *Pěš sàmo Màrtin Zàgrèb, Màrtin Zàgrèba* (Podravske Sesvete). *Martin v Zagreb, Martin z Zagreba, niš nesi obavil* (Peteranec). *Martin v Zagreb, Martina zo Zagreba* (Oborovo). *Martin v Zagreb, Martin z Zagreba* (Samobor). *Martin v Zagreb, Martin Zagreba* (Veleškovec). *Martin (v) Zàgrèb, Màrtin Zàgrèba, nùš něsem kùpila* (Vrbovec). *Moartin v Zuagreb, Moartin z Zuagreba* (Vrhovljan).

neće Zagreb biti dalje nego što je bio = neće se promijeniti, neće se dogoditi što (zbog čega): *Ak ne dōbiš pōseš, nē bō Zàgrèb dāle nēk je bil* (Vrbovec). *Ake ne prejdeš na isplitu, ne bo Zagreb dāle nek kej je* (Vrbovec).

- **ORONIMI** (imena gora i uzvisina)

BIJAKOVA¹⁷

bijel kao Bijakova = izrazito bijel: *Bil ko Bijakova* (Lovreć).

kao od Bijakove odvaljen = kršan, stasit, krupan, jak: *Odvalen ko od Bijakove* (Lovreć).

kršan kao Bijakova = kršan, stasit, krupan, jak: *Kršan ko Bijakova* (Lovreć).

visok kao Bijakova = jako visok: *Visok ko Bijakova* (Lovreć).

BIJOKOVO

na vranca i pod Bijokovo = naglo otići bez objašnjenja (zast.): *On na vranca i pod Bijokovo* (Otok).

velik kao Bijokovo = jako velik, visok: *Vělk je ka Bijokovo* (Otok).

GOLGOTA

proći {svoju} Golgotu = preživjeti teške trenutke: *projt Golgotu* (Tisno). *Prošla je ona svoju Golgotu* (Šibenik).

ROTA¹⁸

izgubio je Rotu = izgubio je pravac, ne zna kojim će putem: *Izgubio je Rotu* (Potomje).

otvorio je Rotu = otišao je *tko* daleko na pučinu pa vidi brdo Rotu: *Otvorio je Rotu* (Potomje).

---

¹⁷ Bijakova – planina Biokovo.

¹⁸ Rota – naziv velikog brda na Pelješcu.

UČKA

šupalj kao Učka = 1. glup, koji nema ništa u glavi: *Šupla je ka Učka* (Otok); 2. razvratan /o ženskoj osobi, razvratnici/: *Šupla je ko Učka* (Otok).

VELEBIT

rit kao Velebit = velika stražnjica: *Āma rit kāk Vēlebit* (Kloštar Podravski). *Rit kak Vēlebit* (Virje). *Āmaš rit ko Vēlebit* (Vrbovec). *Imaš rit kaj Velebit* (Orehovica).

• HIDRONIMI (imena voda)

○ MORE

JADRANSKO MORE

ne bi koga opralo {sve} more {jadransko} = ako *tko* ne učini na način na koji netko očekuje, ogovarat će ga i oblatiti svugdje: *Ne bi te opralo {sve} more {jadransko}* (Potomje).

○ JEZERO

PERUĆA

ne vedri se od Peruće = ne očekuje se ništa dobro, neće biti dobro: *Ne vedri se ot Peruće* (Otok).

○ RIJEKA

BUNA¹⁹

čut će se na Buni i Bunici²⁰ = pročit će se, čut će se svugdje, svi će znati: *Čuće se na Buni i Bunici* (Dobrinče).

obišao je tko Bunu i Bunicu = svuda je *tko* bio, sve je pregledao: *Obašla san Bunu i Bunicu* (Opuzen). *Proša san Bunu i Bunicu* (Opuzen).

proći Bunu u Bunicu = kaže se za moralno lošu osobu, koja je sve probala i svašta doživjela: *Prošla je Bunu u Bunicu* (Potomje). *Prošo je Bunu i Bunicu* (Potomje).

DRINA

ići preko Drine = otići izvan Hrvatske, u Srbiju: *Ići preko Drine* (Sinac).

ispraviti / ispravljati krivu Drinu // ispraviti / ispravljati Drini krivine

= učiniti / činiti nemoguće: *Ko će ispraviti krivu Drinu* (Čišla). *Ne moš krivu*

Drinu ispraviti (Donje Pazarište). *Ne moreš Drini krivine ispraviti* (Dobrinče).

Ko će ispravlat krivu Drinu (Lovreć). *Da se Drina mogla ispraviti, napravija bi*

to neko prije mene (Opuzen). *Ne more se ispraviti kriva Drina* (Grebaštica).

---

¹⁹ Buna – rijeka u Hercegovini.

²⁰ Bunica – mala rijeka, rukavac rijeke.

ispravljati tuđe krive Drine = popravljati tuđe pogreške: *Ispravljat tuđe krive Drine* (Sinac).

kriv ka Drina = iskrivljen: *Kriv ko Drina* (Lovreć).

krvav ka Drina = jako krvav: *Krvav ko Drina* (Lovreć).

mutan ka Drina = jako mutan: *Mutan ko Drina* (Lovreć). To ti je mutno ka Drina (Zlarin).

ravno je komu što do Drine = svejedno je komu: *Ravno mi je se do Drine* (G. Mihaljevec).

zovi Drinu za svidoka = nema svjedoka, nitko ne zna što se dogodilo: *Zovi Drinu za svidoka!* (Otok).

MALA RIKA²¹

moći više izgovoriti nego Mala rika vode pronese = biti brbljav: *Više moreš izgovorit nego Mala rika vode pronese* (Opuzen).

ne bi oprala Mala i Velika rika koga = jako je pokvaren tko: *Šporkujo, ne bi te oprala mala i velika rika* (Opuzen).

MURA

mlaku k Muri prelijevati = siromah bogatom pomaže: *Ml'aku k M'uri prel'ievle* (Serdahelj).

uvijek sam po Muri ići = besposličariti: *K'aj bi 'imel 'ako sam v'te k po M'uri x'odi?* (Serdahelj).

tako nestati kao da je koga Mura odnijela = nestati, izgubiti se: *T'ak je zg'inol k'ak daj ga M'ura b'ila dn'ęsla* (Serdahelj).

PRUNJAK²²

biti bistar kao Prunjak = ne biti bistar, biti glup: *Bistar je ko Prunjak* (Opuzen).

SAVA

Sava ni Drava ne može oprati što // Sava ni Drava neće oprati što = ne može nitko opravdati što, nitko ne može skinuti krivnju, ljagu: *Tô s tębę nę bu ôprala ni Sáva ni Dráva* (Kloštar Podravski). *Dôk te ona zogovârja, nęmre te ni Sáva ni Dráva oprati* (Podravske Sesvete).

još će Sava puno smrada pronijeti = puno će još vremena proći: *Još će Sava puno smrada pronit dok se to ne dogodi* (Otok).

VRLJIKA

prevesti žedna preko vode {Vrljike} koga = prevariti, nasamariti koga: *Moreš ga žedna priveriti priko vode Vrljike* (Dobrinče).

---

²¹ Pitanje je mogu li se *Mala i Velika rika* smatrati toponimima.

²² Prunjak – pritok rijeke Neretve.

• IMENA PODRUČJA

○ KRAJ

SRIJEM

ravno je komu odavde do Srijema = svejedno je *komu*, potpuno je ravnodušan
tko prema svemu: *Ravno mu odolen do Srijema* (Donje Pazarište).

○ OTOK

BRAČ

moć na Brač po suvu = zakasniti, nemati više nikakvih mogućnosti: *Moreš na Brač po suvu* (Dobrinče).

UGLJAN

zreo (spreman) za Ugljan = lud: *Zreo za Ugljan* (Dubrovnik). *Spreman za Ugljen* (Tisno).

○ POLUOTOK

PELJEŠAC

kroz koga moć vidit Pelješac = mršav je *tko*: *Kroz ņu moreš vidit Pelešac* (Opuzen).

○ RT

PUNTA LUNA²³

lud kao punta Luna {u koju more tuće} = stvarno lud: *Lud si ko punta Luna va ku more tuće* (Rab).

PUNTA SORINJA²⁴

lud kao punta Sorinja = lud: *Klavrņ²⁵ si kako punta Sorinja* (Banjol, Rab).

○ POLJE

DOLAC²⁶

pasala nona priko Doca = dolaze gosti s poklonima: *Pasala nona priko Doca* (Pitve).

○ UDOLINA

MRKIČIN SAD²⁷

sprema se nevera preko Mrkičina sada = bit će nevrijeme: *Sprema se nevera prko Mrkičina sada* (Zlarin).

---

²³ Lun – mjesto na otoku Pagu koje se vidi s Raba, punta Luna – ime rta.

²⁴ Sorinj – poluotok na Rabu.

²⁵ klavrņ – lud.

²⁶ Dolac – polje u Pitvama.

²⁷ Mrkičin sad – dolina ispod brda.

○ UVALA

MANDRAČ²⁸

sjediti na Mandraču = ništa ne raditi, biti besposlen: *Sedi na Mandrač* (Hvar).

○ MJESNO GROBLJE

DUOČIĆ²⁹

krenuti put Duočića = umrijeti: *Puarti je pu Duočića* (Kali).

SVETI LUKA³⁰

otići svetom Luki = umrijeti: *Oša je sveton Luki* (Otok kod Sinja).

SVETI ROK

završiti u svetoga Roka = umrijeti: *Završičeš u svetoga Roka* (Opuzen).

TRI KRALJA³¹

otiti k Trem Kralem = umrijeti: *Bùm ja tàki očla k Trëm krâļem* (Vrbovec). *Ne bom više niš morala delati dok otidem k Trem kralom* (Vrbovec).

○ IME DVORCA

BAJNSKI DVORI³²

zreo za Bajnske dvore = lud: *Zrieli si za Bajnske dvore* (Vinica).

○ DIO GRADA, MJESTA

JANKOMIR

autobus za Jankomir čeka koga = lud je tko: *Autobus za Jankomir te čeka* (Zagreb).

JEŽENJ

više vrijedi mali Ježenj³³ **nego vela Tinjana**³⁴ = znati se brinuti za svoje interese, mnogo toga znati, biti snalažljiv, sposoban: *Više vriedi mali Ježenj nego vela Tinjana* (Lindar).

KATALINIĆA BRIG

ići na Katalinića brig³⁵ = otići u zatvor: *A ti ćeš na Katalinića brig* (Split).

---

²⁸ Mandrač – uvala na Hvaru.

²⁹ Duočić – ime mjesnoga groblja.

³⁰ Sveti Luka – župni patron u Otoku; groblje.

³¹ Tri kraji – titular kapele vrbovečkoga gradskoga groblja.

³² Bajnski dvori – nekadašnji dvorac u sklopu naselja Gornje Ladanje u općini Vinica, Varaždinska županija.

³³ Ježenj – naselje u sastavu Grada Pazina, Istarska županija.

³⁴ Tinjan – općina u Istarskoj županiji.

³⁵ Katalinića brig – dio Splita gdje se nalazi zatvor, toponim nastao od prezimena Katalinić.

PONIKVE³⁶

kao u Ponikvama = neuredno: *Se je t'āku ko f P_uon'ikvah* (Tršće).

POŠČAK³⁷

iti na Poščak = umrijeti: *Pemo na Poščak* (Draškovec).

STENJEVAC

{zreo} za Stenjevac = lud: *On je za Stenjevac* (Karlovac). *On je za Stenjevac* (Sisak). *Ti si za Stenjevec* (Šemnica). *Ti si zrel za Stenjevec* (Zagreb).

VRAPČE

zreo (spreman) za Vrapče = lud: *Zrija je za Vrapče* (Tisno). *Un ti je zril za Vrapče* (Zlarin).

Zrija za Vrapče (Opuzen). *Zrel si za Vrapče* (Ivanić Grad). *Zrēl je za Vrāpčę* (Podravske Sesvete). *Spreman si za Vrapče* (Zagreb).

u Vrapču će završiti tko = lud je tko: *Vu Vrapču buš završil* (Legrad).

ZVIZDA³⁸

ne nositi sa Zvizde = nije teško što napraviti, ne treba puno vremena za što: *Ne nosiš sa Zvizde* (Lovreć).

o Među toponime u širem smislu navodim ovdje jedan astronom ili planetonim, koji se pokazao plodnim u hrvatskoj dijalektnoj frazeologiji:

MARS

htjeti {ići} na Mars = željeti nemoguće, svašta htjeti, željeti svuda ići; ničega se ne bojati: *Titi na Mars* (Tisno).

Znân ja, tî bi tîja nà Mårs, ma tó bãš nî lako! (Split).

Bi na Mars! (Lovreć).

kao da je s Marsa pao tko // pada (pao je) s Marsa tko = ne snalazi se tko, zbunjen je tko, začuđen: *Ka da je pâ s Marsa* (Tisno). *Ca padaš s Marsa* (Trogir). *Ona ti je ka da je pala s Marsa* (Zlarin).

Vidin da ništa ne razumiš, kâ da si pâ s Mårsa (Split). *Tî kâ da si s Mårsa pàla* (Split).

Ponaša se ko da je pala s Marsa (Čišla). *Stoji ko da je pâ s Marsa* (Dobrinče).

Ko da je pala s Marsa (Lovreć). *Ki da je s Marsa pala* (Otok). *Ti ka da si pala s Marsa* (Šibenik).

---

³⁶ Ponikve – dio Tršća u kojem žive Romi.

³⁷ Poščak – groblje i zemljište u Draškovcu.

³⁸ Zvizda – lokalitet u susjednome mjestu Studencima, gdje je bio živi izvor i kamo se pješačilo po vodu za vrijeme suše.

Opal je z Mārša (Apatija). Kaj si opal z Marsa da niš ne znaš (Samobor). Kaj me tak glediš ko da si opal z Marsa (Oborovo). Kaj pa si tij z Marsa opo ka nika ne znaš (Vrhovljan). Koa si opal z Marsa? (Ivanec). Kāj si opal z Mārša? (Kloštar Podravski). Kaj si opal z Marsa? (Mačkovec). Kaj si z Marsa opav? (Orehovica). Govoriš kaj da si z Marsa opal (Palovec). Kāj si opal z Mārša da ništ ne znaš (Podravske Sesvete). Opav je z Marsa (Podturen). Zgubljeni ja ko do ja s Marso uopol (Rinkovec). Kak dā je z Mārša opal (Virje). Pa nēsi z Mārša opal da to ne znaš/nēsi čūl(čūla) (Vrbovec).

udariti koga da na Mars odleti = jako udariti *koga*: *Puknem te kaj na Mars zletiš (Palovec).*

na Mars = odgovor kao rezultat izbjegavanja odgovaranja na dosadna pitanja: *Kam ideš? Na Mars! (Brezje). Kam ideš? – Na Mars! (Ivanec).*

Mars je komu druga domovina = lud je *tko*: *Mars t' je druga domov'na (Otok).*

II. U hrvatskim se dijalektnim frazemima kao sastavnice često mogu naći toponimi.

II.1. U frazemima može od onomastičkih sastavnica biti zastupljen samo jedan toponim:

biti bistar kao Prunjak, kao od Bijakove odvaljen.

II.2. Može supostojati toponim i neka druga onomastička sastavnica:

- toponim i nadimak: **putovati kao Puvalo iz Belgije, proći (propasti) kao Brekalo na Prisiki**
- toponim i etnik: **srediti koga ka Švabo Bosnu**
- toponim i osobno ime: **kasno Marko (Janko) na Kosovo stiže (dođe), biti {glup} {kao}{pravi} Mujo {iz Doboja}**
- toponim i osobno ime u reduplikaciji: **Martin (Mate) u Zagreb, Martin (Mate) iz Zagreba**

II.3. U frazemu mogu biti 2 toponima:

čut će se na Buni i Bunici, obišao je Bunu i Bunicu tko, Sava ni Drava ne može oprati što //Sava ni Drava neće oprati što.

III.1. Toponimi, sastavnice frazema, najčešće su jednočlani:

{i (pa)} mirna Bosna, sve u redu kao u Beču.

III.2. Potvrđeni su i dvočlani toponimi u frazemima:

ići na Katalinića brig, moći više izgovorit nego Mala rika vode pronese, ne bi oprala Mala i Velika rika koga.

IV.1. U prikupljenom materijalu pronađeno je 15 različitih imena država, toponimskih sastavnica. S većinom od njih (11) tvori se samo po jedan frazem, s nekima po dva (Grčka, Tunguzija), sa sastavnicom Amerika 4, sa sastavnicom

Bosna čak 5 različitih frazema.

Ukupno su potvrđena 25 različita frazema s imenom države kao sastavnicom. Polovica je tih frazema poredbena.

Analizirajući promatrane frazeme i njihova značenja, izdvajamo koncepte:

- zaostalost (Albanija)
- izgladnjelost, mršavost (Bijafra, Indija)
- udaljenost (Amerika, Belgija, Tunguzija)
- nesigurnost (Bosna)
- napadanje, mlaćenje (Bosna)
- neurednost (Bosna)
- zaduženost (Grčka)
- starost (Grčka, NDH)
- točnost (Švicarska)
- bezakonje (Teksas)
- blagostanje (Amerika)
- ravnodušnost (Mađarska)
- kašnjenje (Kosovo)
- otkrivanje poznatoga (Amerika).

IV.2. Prikupljeno je 29 različitih ojkonima, frazeoloških sastavnica u 38 različitih frazema, od čega je 17 poredbenih. Najčešće su potvrđeni u samo jednom frazemu ili u nekoliko varijacija istoga frazema. Samo su ojkonimi Rabac, Rim i Zagreb potvrđeni u 2 potpuno različita frazema.

Među potvrđenim ojkonimima 7 je stranih gradova (Betlehem, Beč, Carigrad, London, Pariz, Rim, Sodoma). Svi osim Sodome postoje i danas. Među tim Sodoma, kao i većina ostalih nehrvatskih gradova, ušla je u frazeologiju kao biblijska, odnosno povijesna asocijacija. London, Pariz i Rim nemaju povijesnih frazeoloških poveznica, nego se pojavljuju u značenju uštogljenosti, nemanja novaca i rađanja.

Ojkonimi koji označuju sela i manja mjesta obično su u blizini mjesta u kojima je frazem zapisan i odnosi se na poznate osobe ili događaje zapamćene u tom kraju. Uglavnom su to lokalizmi (Binkel, Buljuk, Lošinj, Prisika, Rabac, Ruda, Šiberlečka, Totovec, Virje), a najčešće označuju izgled ili karakternu osobinu čovjeka.

Česti su frazemi s ojkonimom motivirani time što u nekome mjestu postoji ludnica (Domanovići, Popovača, Šibenik, usp. VIII.2.).

Neki su frazemi s ojkonimom motivirani i rimom (Omiš, Ruda, usp. VI.).

IV.3. Zapisano je 5 oronima, frazemskih sastavnica, u 11 potvrđenih frazema. Od toga je 7 poredbenih. Jedan oronim dolazi u dva lika, ovisno o tome kako se planina u različitim govorima zove: Bijakova i Bijokovo. To je i najplodniji oronim: potvrđeno je 6 frazema s tom sastavnicom.

Analizirajući promatrane frazeme s oronimima i njihova značenja, izdvajamo koncepte:

kršnost, stasitost, visina, veličina (Biokovo).

Jedini oronim koji nije u Hrvatskoj, biblijski je oronim u biblijskom, internacionalnom frazemu.

Došlo je do kontaminacije talijanskoga frazema u kojem se rota pojavljuje u značenju ‘put’ s oronimom Rota, imenom velikoga brda na Pelješcu u frazemima izgubiti Rotu i otvoriti Rotu.

Može se točno odrediti vrijeme nastanka frazema s oronimom Učka: nastao je nakon probijanja tunela.

IV.4. U frazemima su najčešće potvrđeni hidronimi s imenima rijeka: potvrđeno ih je 8, a samo jedno more i jedno jezero. U dvadeset različitih frazema u kojima se javljaju, najproduktivnija je Drina (8), zatim Buna i Bunica (3) te Mura (3). Svi su hidronimi na području Hrvatske ili gdje žive Hrvati, dakle negdje u blizini govornika. U ovoj skupini frazema samo je 5 poredbenih.

IV.5. Ostali toponimi odnose se na: kraj, otok, poluotok, rt, polje, udolinu, uvalu, groblje i dvorac. Malo je potvrda za različite frazeme s istim toponimom kao sastavnicom. Poredbeni su frazemi s ovim tipom toponima vrlo rijetki.

	broj različitih sastavnica	broj različitih frazema	poredbeni
država	15	25	13
ojkonim	29	38	16
oronim	5	11	7
hidronimi			
more	1	1	0
jezero	1	1	0
rijeke	8	20	5

područje			
kraj	1	1	0
otok	2	2	0
poluotok	1	1	0
rt	2	2	2
polje	1	1	0
udolina	1	1	0
uvala	1	1	0
groblje	4	4	0
dvorac	1	1	0
dio naseljenoga mjest	8	9	2
ukupno	81	123	46

V. Rasprostranjenost frazema u jezičnim sustavima

V.1. Internacionalni frazemi, potvrđeni i u drugim (europskim ili svjetskim) sustavima najčešće su povijesni i biblijski frazemi **otkriti / otkrivati Ameriku, Sodoma i Gomora, proći svoju Golgotu, {svijetliti se} kao u Betlehemu.**

V.2. Potvrđeni su frazemi karakteristični za cijelo hrvatsko područje: **{i (pa)} mirna Bosna, briga je (nije) koga {da Mađarska mora nema}.**

V.3. Zapisani su frazemi karakteristični za dio hrvatskoga područja:

- jedno narječje, npr. frazem **kasno Marko (Janko) na Kosovo stiže (dođe)** potvrđen je na štokavskom području; **rit kao Velebit** potvrđen na kajkavskom području.
- grupu govora, npr. **lúde iz Rúdē** (Gala, Otok).
- Najčešći su frazemi karakteristični za jedan govor, **kroz koga moći vidjeti Pelješac** (Opuzen), **lud kao punta Sorinja** (Banjol, Rab), **ne nositi sa Zvizde** (Lovreć).

VI. Frazemi uvjetovani **rimom** ili ponavljanjem riječi ili dijela riječi: **ko koga šiša kad nije iz Omiša, lúde iz Rúdē, rit kao Velebit, neće tko iz grada kao ni kuga iz Carigrada, fin kao iz Finske.**

VII. Inovacije na regionalnom planu:

Frazemi potvrđeni u mnogim hrvatskim punktovima razlikuju se na fonološkom, morfološkom ili sintaktičkom planu, ovise o pravilima pojedinog sustava.

Ovdje pratimo samo **zamjene toponima** u promatranim frazemima u raznim govorima. Ima frazema koji su u većini govora potvrđeni s jednim toponimom, a samo u jednom govoru zabilježeno je da je taj toponim zamijenjen drugim (npr. **Martin (Mate) u Zagreb, Martin (Mate) iz Zagreba** u većini govora, a u govoru Brovinja u Istri: **Mate u Rabac, Mate iz Rapca**). U frazemu **biti kao dama iz Pariza (Londona)** varira toponimski element.

VIII. Izdvajam dva najčešća pojma uz koja se vežu frazemi s toponimom kao sastavnicom.

VIII.1. U značenju ‘umrijeti’ često su potvrđeni frazemi koji kao sastavnicu imaju lokalitet u kojem se nalazi groblje, a naziv lokaliteta varira od govora do govora ovisno o tome gdje se u pripadajućem mjestu groblje nalazi.³⁹

krenuti put Duočića, spremite koga na Miholane, ići na Miholane, iti na Poščak, poći na Skitaču, otići svetom Luki, završiti u svetoga Roka, otiti k Trem Kralom.

VIII.2. U značenju ‘lud’ postoje frazemi koji kao sastavnicu imaju lokalitet u kojem se nalazi ludnica, s tim da je jedan od varijabilnih dijelova frazema upravo taj naziv lokaliteta:

lud kao punta Sorinja, pobjegao je iz Popovače tko, u Vrapču će završiti tko, {zreo (spreman)} za Popovaču, zreo za Banjske dvore, {zreo} za Stenjevac, zreo za Ugljan, zreo (spreman) za Vrapče.

Inovacija frazema može nastati tako da se struktura frazema mijenja, a ostaje lokalitet povezan s osnovnim značenjem – ludilom: **autobus za Jankomir čeka koga.**

IX. Zaključak

U promatranim frazemima potvrđen je 81 različit toponim, zapisan u 123 različita frazema. U hrvatskim su govorima rjeđe potvrđeni internacionalni frazemi, poznati i u drugim europskim i svjetskim sustavima, češći su vrlo raznovrsni frazemi lokalizmi s toponimom kao sastavnicom. Imena krajeva, otoka, poluotoka, rtova, dijelova grada, polja isključivo su sastavnice frazema lokalizama. Imena rijeka sastavnice su frazema lokalizama, ali i frazema potvrđenih u grupi govora ili rijetko na širem području. Oronimi i ojkonimi najčešće su sastavnice frazema lokalizama, neki su od njih poznati na širem hrvatskom području, a rijetke biblijske frazeme možemo smatrati internacionalnima.

---

³⁹ U istom značenju potvrđeni su frazemi s antroponimskom sastavnicom: s imenom, prezimenom ili nadimkom mjesnoga grobara, npr.: **otiti k Mateku** = umrijeti: *Otići k Mateku* (Virje).

Literatura

- BOERIO, GIUSEPPE. 1829. *Dizionario del dialetto Veneziano*, Venezia.
- BOGOVIĆ, SONJA. 1996. Frazeologija grobničkih govora, *Grobnički zbornik*, Rijeka, 341–362.
- Cambridge International Dictionary of Idioms* 1998., Cambridge: Cambridge University Press.
- COWIE, A. P., MACKIN, R., MCCAIG, I. R. 1993. *Oxford Dictionary of English Idioms*, Oxford: Oxford University Press.
- DRŽIĆ, MARIN. 1996. *Novela od Stanca // Dundo Maroje*, Zagreb.
- FINK-ARSOVSKI, ŽELJKA. 1986. Neke odrednice kolokvijalnog frazeologizma, *Strani jezici*, 2, Zagreb, 98–103.
- FINK-ARSOVSKI, ŽELJKA. 2002. *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*, Zagreb.
- HRASTE, M., ŠIMUNOVIĆ, P., OLESCH, R. 1979. *Čakavisch-deutsches Lexikon I*, Wien: Böhlau Verlag Köln.
- MAREŠIĆ, JELA. 1995. Mali frazeološki rječnik govora Podravske Sesveta, *Podravski zbornik*, Koprivnica, 219–236.
- MATEŠIĆ, JOSIP. 1982. *Frazeološki rječnik hrvatskog ili srpskog jezika*, Zagreb: Školska knjiga.
- MATEŠIĆ, JOSIP. 1992–1993. Frazemi s komponentom vlastitog imena u hrvatskom jeziku. *Filologija*, 20–21, Zagreb, 293–298.
- MENAC, ANTICA. 1970/71. O strukturi frazeologizma. *Jezik*, 1, Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 1–4.
- MENAC, ANTICA. 1972. Svoje i posuđeno u frazeologiji. *Strani jezici*, 1, Zagreb: Hrvatsko filološko društvo i Školska knjiga, 9–18.
- MENAC, ANTICA, FINK-ARSOVSKI, ŽELJKA, VENTURIN, RADOMIR. 2003. *Hrvatski frazeološki rječnik*, Zagreb: Naklada Ljevak.
- MENAC, ANTICA, MENAC-MIHALIĆ, MIRA. 1997. Elementi venecijanskog dijalekta u frazeologiji suvremenih bračkih pjesnika. *Riječ, časopis za filologiju*, god. 3, sv. 2, Rijeka: Hrvatsko filološko društvo, 54–58.
- MENAC, ANTICA, MENAC-MIHALIĆ, MIRA. 1998. Frazeologija suvremenih bračkih čakavskih pjesnika. *Riječki filološki dani, Zbornik radova* 2, Rijeka, 303–312.
- MENAC-MIHALIĆ, MIRA. 2000. Frazemi s nazivima kukaca u hrvatskim govorima. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 26, Zagreb, 179–195.
- PERŠIĆ, NADA. 2002. *Govor Kršana*, Rijeka, dodatak: Frazeologija govora Kršana, 73–84: Graftrade.

- RAGUŽ, DRAGUTIN. 1979. Vlastita imena u frazeologiji. *Onomastika Jugoslavica* 8, 17–23.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 2005. *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora*, Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- TURK, MARIJA. 1998. *Frazeologija krčkih govora*. u knjizi Lukežić, Iva, Turk, Marija *Govori otoka Krka*. Libellus, Crikvenica, 265–298.

Croatian dialectal idioms with a toponym as a component

Abstract

Idioms with a toponym as a component have been collected in different parts of the Croatian vernacular. In Croatian speeches, there are few universal idioms that can also be found in other European and world language systems. There are plentiful different local idioms. The meaning and structure of an idiom are often the same in various speeches with only a change in toponym.

Ključne riječi: frazeologija, dijalektologija, toponim, hrvatski, čakavski, kajkavski, štokavski

Key words: phraseology, dialectology, toponym, Croatian, Čakavian, Kajkavian, Štokavian